

Du kan och det är möjligt att utveckla dina generiska färdigheter

Du har deltagit i KAPPAS2-studien. Uppgifterna som du gjorde i studien var utmanande och krävde behärskning av ett brett utbud av generiska färdigheter. **Kom ihåg att man kan utveckla sina generiska färdigheter**, dvs. det handlar inte om bestående egenskaper. Att lära sig generiska färdigheter tar tid, och färdigheter lärs genom hela högskolestudietiden och i arbetslivet efter studierna. Du kan dra nytta av feedbacken i din portfölj och i utvecklingen av dina egna studiefärdigheter. I det här dokumentet berättar vi mer om hur du kan utveckla dina egna generiska färdigheter.

Vad är generiska färdigheter och var behövs generiska färdigheter?

Med generiska färdigheter avses t.ex. färdigheter för kritiskt tänkande, problemlösning, utvärdering av informationskällor, argumentation, självreglering av sina egna aktiviteter och skrivandet. Generiska färdigheter är viktiga såväl som i studier, i arbetslivet som i vardagen. Generiska färdigheter är till hjälp vid användningen av den egna expertisen och kunnandet. Att lösa problem som man möter i livet blir lättare när man kan utvärdera saker ur olika perspektiv, till exempel hur olika lösningar fungerar och logiken och konsekvenserna av olika lösningar. Även förmågan att utvärdera och identifiera egna och andras föreställningar och uppfattningar är också nyttigt. Skrivande är en viktig generisk färdighet i sig, men det möjliggör också t.ex. att problemlösnings-, resonemangs- och argumentationsfärdigheterna blir synliga och möjliggör att de egna åsikterna förmedlas till andra.

Hur utvecklar man generiska färdigheter?

Man kan utveckla de generiska färdigheterna helt enkelt genom att öva dem regelbundet. Du ska göra saker om och om igen där de olika generiska färdigheterna används: till exempel genom att skriva utvecklas du till en bättre författare.

Man kan utveckla de generiska färdigheterna i studier, i arbetet eller på egen hand, ensam eller tillsammans med andra studerande. Du kan utveckla dina färdigheter genom att använda en mängd olika inlärningsmetoder som hjälper dig att bättre förstå, tillämpa och utvärdera information. Det är också viktigt att lära sig att utmana och identifiera de egna metoderna så att det är möjligt att utveckla dessa. Du kan dra nytta av de övningar som beskrivs nedan för att utveckla dina färdigheter.

Övningar för att utveckla generiska färdigheter

Analysera uppgiften och planera dess genomförande

Med uppgift avses i denna övning alla de uppgifter som kan relateras till studier eller arbete. Det kan till exempel vara en essä, ett tentamenssvar eller en gradu-avhandling. Det kan också vara en uppgift som ges av din handledare på arbetsplatsen.

- 1) Analysera uppgiften: fundera över vad som frågas i uppgiften och vad som krävs för att genomföra den.
- 2) Baserat på analysen, definiera dina mål och skapa en plan för hur du får uppgiften gjort och når målet.
- 3) För att fastställa tidtabellen, utvärdera först den övergripande tidtabellen: pratar vi om timmar, dagar, veckor eller månader? Ibland bestäms den bestämda tiden av en utomstående, ibland måste du räkna ut den själv. För tentamensvaret kan det vara minuter och timmar, medan för gradu-avhandlingen kan det vara veckor och månader. Preciser sedan tidtabellen. För att göra detta, dela upp uppgiften i delar och fundera över vad som måste göras inom en timme, tills på måndag, den här veckan eller den här månaden. Utvärdera också om den övergripande tidtabellen är möjlig om du planerar delar av uppgiften på detta sätt.
- 4) När du framskrider med uppgiften, utvärdera ditt arbete med tanke på dina mål, både mitt i arbetet och i slutet av det. Baserat på din utvärdering, gör nödvändiga korrigeringar och tillägg till ditt arbete.

Detta är inte bara en bra övning för att utveckla generiska färdigheter, utan också en utomordentlig handlingsstrategi när du möter olika uppgifter och problem.

Bygg upp och känn igen argumentet

Kontrollera först att du förstår vad är ett argument. Ett argument strävar efter att övertyga och påvisa att påståendet är sant eller kullkasta motargumenten. Argumentet består av åtminstone ett påstående och motiveringar, men det kan också innehålla motargument och antaganden om bakgrunden. Endast ett påstående är därför ännu inte ett argument. Delarna av argumentet är 1) påståendet, det vill säga den sak som lyssnarna försöks övertalas om; 2) motiveringen eller motiveringarna till varför lyssnaren borde acceptera påståendet, 3) motargumentet, dvs. ett alternativ eller en motsatt synpunkt för påståendet, 4) antagandena om bakgrunden, dvs. utgångspunkterna för påståendet och resonemangen bakom som länkar påståendena till motiveringen och som ofta är outtalade. I ett bra argument är påståendet och motiveringarna trovärdiga och tydligt kopplade till sammanhanget. Resonemangen för ett bra argument är tillräckligt för att motivera påståendet och de motsäger inte påståendet och är inte baserade på personliga åsikter eller känslor.

Skriv ner påståendet. Tänk sedan på olika sätt att presentera befohener eller motiveringar för det. Tänk på vad som kan vara ett effektivt motargument. Tänk slutligen på vilka antaganden om bakgrunden som finns i ditt argument.

Du kan också öva argumentation genom att analysera argument i andra texter med hjälp av argumentdefinitionen ovan.

Läs och diskutera!

Läs en mängd olika texter och diskutera dessa med andra. Kom ihåg att utvecklingen av generiska färdigheter kan främjas genom alla typer av texter: tidningsartiklar, facklitteratur, skönlitteratur eller texter från webben. Det är användbart att lära känna saker ur olika perspektiv, genom olika sorters texter. Diskutera det du läser med andra. Är era tolkningar olika eller lika? Hur bedömer ni tillförlitligheten i olika texter?

När du läser, försök att tolka och analysera texten och beskriva texten med egna ord. När du läser, svara på följande frågor: Vad står det i texten? Vad är huvudpåståendet i texten? Vad kan texten betyda? Är texten viktig i sitt sammanhang eller i vid utsträckning? Hur relaterar texten till det du har lärt dig tidigare eller till ditt eget liv? Tänk dessutom på antaganden om bakgrunden, olika perspektiv och möjliga motsägelser som finns i texten. Användbara frågor vid utvärderingen av texten är "vad, varför, hur, var, på vilket sätt".

Skriv!

Skriv olika texter regelbundet. Otaliga skrivövningar kan hittas på Internet och i litteraturlistan som bifogas denna text. Dra fördelar av dem. Öva på att referera texten du läste med egna ord istället för att upprepa texten. Planera en preliminär struktur för din text och redigera den när du skriver. Lär dig att tolerera halvfärdigt arbete: texten behöver inte vara färdig direkt. Tänk också på att skrivordning inte behöver vara densamma som slutresultatet: du kan börja med den enklaste delen av texten och gå vidare till de mer utmanande delarna. Det viktigaste är att skriva på ett mångsidigt sätt, vare sig texten är kort eller lång, faktum eller fiktion.

Be om och ge feedback

Be om feedback för dina texter, till exempel från läraren eller andra studerande. Man blir lätt blind för sina egna texter och det är lättare för en utomstående att upptäcka sådant som kan förbättras. Ta hänsyn

till feedbacken som du får när du fortsätter att bearbeta texten: vid strukturering, när du gallrar bort upprepningar och annat onödigt innehåll, vid val av innehåll och utvidgning av dina åsikter. Lär dig också att ge konstruktiv feedback. Att läsa andras texter hjälper dig också i ditt eget arbete. Om det av någon anledning inte är möjligt att få feedback, ta avstånd från texten, till exempel genom att lämna den åt sidan för en dag eller två. När du kommer tillbaka till texten ser du den med nya ögon.

Utvärdera informationens tillförlitlighet

När du läser en text, utvärdera dess tillförlitlighet och överväg vilken effekt tillförlitligheten har för dina slutsatser utifrån texten. Du kan utvärdera tillförlitligheten med hjälp av följande checklista:

- 1) Vem har skrivit texten, för vilket syfte har texten skrivits och i vilket sammanhang förekommer den?
- 2) Var publicerades texten? Är det till exempel en webbplats, dagstidning, ortstidning, hobbytidskrift, annan tidskrift, vetenskaplig tidskrift osv.? Vilka slutsatser kan du dra av textens tillförlitlighet baserat på dess publiceringskanal?
- 3) Vad baseras informationen i texten på? Är texten baserad till exempel på en enkätundersökning, författarens åsikt eller en individs upplevelser?
- 4) Vilka argument framför författaren för sina påståenden? Stödjer sig författaren till sina närmaste när hen argumenterar för sina påståenden? Stöder argumenten i texten påståendena?
- 5) Finns det något annat i texten som kan påverka din bedömning av dess tillförlitlighet?

Identifiera dina egna arbetssätt och dina egna kunskapsmål

Stanna upp för att tänka på saker och utvärdera också dina egna studier och inlärningsmål. Vad vill du nå med dina studier, hurdana färdigheter vill du nå och på vilket sätt? Försöker du förstå saker eller strävar du kanske till att komma ihåg saker utantill? Det är bra att komma ihåg, att det kan vara svårt att förstå saker och förstå sammanhanget om dina ansträngningar är att komma ihåg enskilda saker utantill. Medan upprepningen av kunskap ger endast kortsiktiga inlärningsresultat, så ger inläringen som syftar till en inläring med förståelse och utvecklar däremot mer och permanent färdigheterna för det egna kunnandet och expertisen.